

WYKAZ PRIORYTETÓW OKREŚLONYCH W GMINNYM PROGRAMIE OPEIKI NAD ZABYTKAMI MIASTA ZDUŃSKA WOLA NA LATA 2021-2024

SPRAWOZDANIE Z LAT 2021-2022

PRIORYTET I: REALIZACJA ZADAŃ KOMPETENCYJNYCH		
NR	NAZWA ZADANIA	OPIS ZADANIA
1	Przyjęcie przez Radę Miasta Zduńska Wola Programu ochrony zabytków na lata 2021-2024	Gminny program opieki nad zabytkami Miasta Zduńska Wola na lata 2021-2024 został przyjęty uchwałą nr XLII/713/21 Rady Miasta Zduńska Wola z dnia 25 listopada 2021 r. Realizacja zadań w nim określonych monitorowana jest na bieżąco i odbywa się w ramach podejmowanych działań związanych z ochroną zabytków i opieką nad zabytkami.
2	Opracowanie i coroczna aktualizacja Planu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych na podstawie aktualizacji otrzymanych od właścicieli lub zarządców obiektów zabytkowych	Na terenie miasta funkcjonuje Plan Ochrony Zabytków na Wypadek Konfliktu Zbrojnego i Sytuacji Kryzysowych. Plan jest uzgodniony z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Łodzi. Opracowany został zgodnie z rozporządzeniem Ministra Kultury z dnia 25 sierpnia 2004 roku w sprawie organizacji i sposobu ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych. Plan opracowano w oparciu o dane spływające od właścicieli zabytków z terenu miasta.
3	Prowadzenie i bieżąca aktualizacja gminnej ewidencji zabytków nieruchomych oraz archeologicznych miasta Zduńska Wola	W roku 2022 Miasto Zduńska Wola podjęło działania przeprowadzenia całościowej aktualizacji Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta Zduńska Wola. Obecnie ewidencja konsultowana jest z Łódzkim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Na terenie Miasta Zduńska Wola w okresie sprawozdawczym nie ujawniono nowych zabytków archeologicznych.
4	Ustalenie terenów, dla których niezbędne jest opracowanie nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz	Zapisy dotyczące ustalenia terenów, dla których niezbędne jest opracowanie nowych miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego istotnych dla ochrony dziedzictwa kulturowego, zostały

	systematyczna zmiana ustaleń miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w związku z uwzględnieniem zapisów istotnych dla ochrony dziedzictwa kulturowego	ujęte w zmianie obowiązującego studium przyjętym uchwałą nr X/199/19 Rady Miasta Zduńska Wola z dnia 27 czerwca 2019 r.
5	Aktualizacja objętych ochroną cennych obiektów przyrodniczych zlokalizowanych na terenach wpisanych do GEZ	<p>Wykaz objętych ochroną cennych obiektów przyrodniczych w Mieście Zduńska Wola aktualizowany jest na bieżąco. W ramach gminnej ewidencji zabytków do obiektów przyrodniczych objętych ochroną należą pomniki przyrody zlokalizowane na terenie Miasta Zduńska Wola wskazane w rozporządzeniu Wojewody Sieradzkiego z dnia 3 lutego 1998 r. oraz w uchwale nr LIX/668/18 Rady Miasta Zduńska Wola z dnia 22 czerwca 2018 r. i są to:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Klon jawor – ul. Kościelna 15 Parafia Rzymskokatolicka Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny (działka nr 241/7 obręb 7); 2) Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i> – ul. Juliusza 38, teren prywatny (działka nr 23 i 24 obręb 7); 3) Lipa drobnolistna <i>Tilia cordata</i> – ul. Stefana Żłotnickiego 12, skwer przed Urzędem Miasta Zduńska Wola (działka nr 254/19 obręb 7); 4) Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> – Park Miejski im. Stefana Prawdzic Żłotnickiego (działka nr 254/14 obręb 7); 5) Wiąz szypułkowy <i>Ulmus laevis</i> – Park Miejski im. Stefana Prawdzic Żłotnickiego, (działka nr 254/14 obręb 7); 6) Wiąz szypułkowy <i>Ulmus laevis</i> – ul. Stefana Żłotnickiego skwer przed Urzędem Miasta Zduńska Wola (działka nr 254/19 obręb 7); 7) Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> – Skwer im. Pawła Królikowskiego; 8) Kasztanowiec biały <i>Aesculus hippocastanum</i> – ul. Lipowa 41 (działka nr 490/7 obręb 9);

		<p>9) Jesion wyniosły – Plac Żelazny, zieleniec przed budynkiem Dworca PKP (działka nr 88/23 obręb 2);</p> <p>10) Orzech czarny Juglans nigra – ul. Jarosława Dąbrowskiego 1, I LO im. Kazimierza Wielkiego (działka nr 129/1 obręb 7);</p> <p>11) Dąb szypułkowy Quercus robur – ul. prof. Tadeusza Kobusiewicza (działka nr 376 obręb 14);</p> <p>12) Dąb szypułkowy Quercus robur - ul. prof. Tadeusza Kobusiewicza (działka nr 15 obręb 14);</p> <p>13) Dąb szypułkowy Quercus robur - ul. prof. Tadeusza Kobusiewicza w obrębie skrzyżowania z ul. Piwną (działka nr 15 obręb 14);</p> <p>14) Klon srebrzysty Acer saccharinum – Park Miejski im. Stefana Prawdzic Złotnickiego (działka nr 254/14 obręb 7);</p> <p>15) Klon srebrzysty Acer saccharinum – Park Miejski im. Stefana Prawdzic Złotnickiego (działka nr 254/16 obręb 7);</p> <p>16) Wiąz szypułkowy Ulmus laevis – Park Miejski im. Stefana Prawdzic Złotnickiego (działka nr 254/14 obręb 7);</p> <p>17) Kolon pospolity (Klon zwyczajny) Acer platanoides – Małe Dzieło Boskiej Opatrzności na terenie Domu Misyjnego (działka nr 191/4 obręb 4).</p>
6	<p>Wnioskowanie do projektu budżetu o zabezpieczenie środków finansowych na realizację zadań własnych w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami</p>	<p>W okresie sprawozdawczym wnioskowano do projektu budżetu miasta o zabezpieczenie środków finansowych na realizację zadań dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dofinansowania prac i robót budowlanych polegających na remoncie dachu – 1 etap prac w budynku przemysłowym zespołu pofabrycznego zlokalizowanego przy ul. Szpitalnej 4 w Zduńskiej Woli, wpisanego do gminnej ewidencji zabytków pod numerem 212. Wnioskowano o ujęcie w budżecie miasta 30 tys. zł., kwota ta została zabezpieczona i uchwałą nr LXIII/944/23 Rady Miasta Zduńska Wola z dnia 26 stycznia 2023 r. Spółdzielni BONEX udzielono dotacji, oraz

		<p>- dofinansowania prac i robót budowlanych polegających na remoncie dachu w budynku hali fabrycznej z zespołu dawnej fabryki Krentza, zlokalizowanego przy ul. Królewskiej 19 w Zduńskiej Woli, wpisanego do gminnej ewidencji zabytków pod numerem 86. Wnioskowano o ujęcie w budżecie miasta 30 tys. zł., kwota ta została zabezpieczona i uchwałą nr LXIII/945/23 Rady Miasta Zduńska Wola z dnia 26 stycznia 2023 r. Secesji spółka jawna udzielono dotacji, dzięki wsparciu finansowemu prace zostaną przeprowadzone w 2023 roku.</p> <p>Wnioskowano również o zaplanowanie środków w budżecie miasta na wykonanie ekspertyz dendrologicznych pomników przyrody.</p>
7	Wykorzystanie strony internetowej miasta dla potrzeb działań związanych z ochroną i promowaniem dziedzictwa kulturowego	<p>Na stronie Miasta Zduńska Wola znajdują się informacje na temat Zduńskiej Woli – jej historii i zabytków. Strony internetowe Miasta Zduńska Wola oraz podległych jednostek są systematycznie uzupełniane oraz powszechnie dostępne dla odwiedzających je osób. Biuletyn Informacji Publicznej zawiera szczegółowy wykaz zabytków wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych województwa łódzkiego, aktualny gminny program opieki nad zabytkami, a także sprawozdania z realizacji programów. Na stronie internetowej miasta uzupełniane są informacje o możliwości pozyskania środków finansowych na prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków.</p>
8	Działania podnoszące kwalifikacje pracowników	<p>W miarę możliwości, pracownicy podnoszą swoje kwalifikacje oraz uczestniczą w szkoleniach związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego, w zakresie ochrony zabytków (temat poruszany przy okazji szkoleń z zakresu planowania przestrzennego). W warsztatach edukacyjnych nt. Wykorzystania narzędzi wynikających z ustawy o rewitalizacji oraz w krajowych wizytach studyjnych nt. Dostępność w rewitalizacji organizowanych przez Urząd Marszałkowski w Łodzi uczestniczyli pracownicy Urzędu Miasta Zduńska Wola z Biur: Zarządzania Energią i Ochrony Środowiska,</p>

		<p>Infrastruktury Technicznej, Strategii i Rozwoju Miasta oraz Inwestycji Miejskich. Pracownicy Muzeum Historii Miasta Zduńska Wola uczestniczyli w szkoleniach organizowanych przez Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów, Poznańskie Centrum Dziedzictwa, Muzeum Sztuki Nowoczesnej w Warszawie oraz w kolokwjach organizowanych przez Stowarzyszenie Muzealników Polskich i cyklicznych konferencjach Dyrektorów i Kustoszy muzealnych z województwa łódzkiego. Ponadto pracownicy Urzędu Miasta oraz jednostek mu podległych podnoszą swoje kwalifikacje również poprzez dostępną wiedzę internetową.</p>
<p>PRIORYTET II: ZAHAMOWANIE PROCESÓW DEGRADACJI ZABYTEKÓW I TRWAŁA POPRAWA ICH STANU ZACHOWANIA</p>		
NR	NAZWA ZADANIA	OPIS ZADANIA
1	<p>Współpraca Miasta z właścicielami i administratorami obiektów zabytkowych (w tym ze związkami wyznaniowymi)</p>	<p>Współpraca oparta na wzajemnym informowaniu się na temat możliwości dofinansowania prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub znajdującym się w gminnej ewidencji zabytków, położonym na terenie Miasta Zduńska Wola.</p>
2	<p>Podjęcie działań zmierzających do wykonania właściwego odprowadzenia wód opadowych z chodników znajdujących się w sąsiedztwie obiektów wpisanych do rejestru zabytków i ujętych w gminnej ewidencji zabytków</p>	<p>Zakres prac inwestycyjnych obejmował odwodnienie terenu dróg oraz chodników przy ulicach których zlokalizowane są zabytki oraz miejsca objęte strefą konserwatorską. Miasto realizowało następujące zadania i inwestycje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wykonanie chodników wraz z budową wjazdów przy ul. Hugona Kołłątaja; 2) budowa parkingu przy ul. Zielonej; 3) przebudowa ul. Opiesińskiej;

		<p>4) rozbudowa ul. Jasnej (od ul. Adama Mickiewicza do ul. Prostej);</p> <p>5) przebudowa ul. Olimpijskiej;</p> <p>6) I etap - budowa ul. Stefana Żółtackiego (od ul. Kościelnej do ul. Komisji Edukacji Narodowej);</p> <p>7) przebudowa ul. Prostej i Karola Szymanowskiego wraz ze skrzyżowaniem ulic Żółtej-Prostej-Karola Szymanowskiego;</p> <p>8) zagospodarowanie terenu przy Placu Wolności 22.</p>
3	Stworzenie modelu współpracy z właścicielami zabytkowych zespołów zabudowy przemysłowej w zakresie prac nad programem ich rehabilitacji i rekonstrukcji funkcjonalnej	Miasto Zduńska Wola w roku 2022 po wprowadzeniu nowych regulacji kompetencyjnych przez ustawodawcę podjęło działania w celu uchwalenia prawa miejscowego umożliwiającego również właścicielom obiektów zabytkowych wpisanych do gminnej ewidencji zabytków ubiegania się o dotację oraz zachęcenia ich do podejmowania działań zmierzających do przeprowadzania prac konserwatorskich, restauratorskich oraz robót budowlanych. Właściciele zabytkowych zespołów zabudowy przemysłowej są na bieżąco informowani o swoich prawach i obowiązkach względem będących w ich posiadaniu zabytków. W ramach współpracy planuje się przeprowadzenie cyklu szkoleń dla właścicieli zabytkowych nieruchomości w celu podniesienia stanu świadomości w zakresie prawidłowej ochrony – zgodnej ze standardami wynikającymi z ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.
4	Koordinacja i prowadzenie bieżących prac remontowych w obiektach pozostających w dzierżawie TBS „Żółtacki” sp. z o. o. – w miarę posiadanych środków finansowych	Dzięki pozyskanym środkom finansowym przeprowadzono termomodernizację budynków komunalnych przy ulicy Sieradzkiej 26, 28, 30, 32 i 32A w Zduńskiej Woli. Dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020 wyniosło 2.124.605,26 zł, dofinansowanie krajowe z budżetu państwa wyniosło 199.712,91 zł, natomiast wkład własny Miasta Zduńska Wola to kwota

	i pozyskiwanych dofinansowań ze źródeł zewnętrznych	2.624.212,95 zł. Celem projektu była poprawa efektywności energetycznej, ograniczenie emisji gazów cieplarnianych, płynów i innych substancji szkodliwych dla środowiska oraz modernizacja energetyczna budynków mieszkalnych. Termomodernizację przeprowadzono również w budynku przy ulicy Łaskiej 15 w Zduńskiej Woli przy współudziale środków z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi udzielając dotację w wysokości 417.460,00 zł oraz pożyczkę w wysokości 178.913,00 zł wkład własny miasta to kwota 642.941,00 zł. Prace termomodernizacyjne obejmowały likwidację pieców węglowych, podłączenie do miejskiej sieci ciepłej, wykonanie instalacji c.o i c.w, docieplenie budynku, wymianę stolarki okiennej i drzwiowej. Spółka Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Złotnicki” w Zduńskiej Woli w miarę posiadanych środków finansowych prowadziła bieżące prace remontowe i konserwacyjne. Wykonywane prace polegały głównie na wymianie stolarki okiennej, przebudowie pieców, naprawie pokryć dachowych, renowacji elewacji, remoncie klatek schodowych, remoncie balkonów i kominów ponad dachem oraz pomiędzy stropem a dachem. Prace remontowe zostały przeprowadzone w budynkach przy ulicy: Jarosława Dąbrowskiego 1, Getta Żydowskiego 5 i 7, Juliusza 14, 18, 20, 22 i 26, Maksymiliana Marii Kolbego 7, Kościelnej 28 i 33, Łaskiej 4, 35, 54 i 55, Placu Wolności 1, 2 i 24, Pomorskiej 9, Sieradzkiej 23 i 61 oraz Szadkowskiej 17 i 29. Termomodernizację oraz bieżące prace remontowe przeprowadzono w budynkach ujętych w gminnej ewidencji zabytków.
5	Prowadzenie prac porządkowych przy historycznych nagrobkach i miejscach pamięci narodowej na cmentarzach	Zakres prac obejmuje bieżące utrzymanie czystości i porządku oraz pielęgnację istniejącej zieleni. Czynności podejmowane są w przypadku konieczności i zgodnie z potrzebami. W okresie sprawozdawczym dzięki uzyskanej dotacji celowej z Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi Miasto Zduńska Wola przeprowadziło remont zbiorowej mogiły żołnierzy niemieckich poległych w czasie Operacji Łódzkiej w roku 1914 w bitwie pod Szadkiem i Zduńską Wolą. Zadanie zostało wykonane zgodnie

		z zawartym Porozumieniem nr 17/2021 z dnia 18 lutego 2021 roku pomiędzy Wojewodą Łódzkim a Miastem Zduńska Wola w sprawie powierzenia zadań dotyczących utrzymania grobów i cmentarzy wojennych. Muzeum Historii Miasta Zduńska Wola wspiera i współpracuje z wolontariuszami porządkującymi zabytkowy cmentarz żydowski w Zduńskiej Woli.
6	Poddanie pomników przyrody niezbędnym zabiegom pielęgnacyjnym oraz modernizacja i utrzymanie terenów zieleni, zwłaszcza terenów zielonych i skwerów w otoczeniu zabytków	Pomniki przyrody są poddawane ekspertyzom dendrologicznym w miarę posiadanych środków. Ekspertyzy mają na celu określenie konieczności i zakresu prac. Obecnie zostały przeprowadzone ekspertyzy trzech pomników przyrody. Po uzgodnieniu prac z Radą Miasta Zduńska Wola zostaną przeprowadzone zabiegi pielęgnacyjne i zabezpieczające.
PRIORYTET III: UWZGLĘDNIENIE OCHRONY ZABYTKÓW, KRAJOBRAZU KULTUROWEGO ORAZ DZIEDZICTWA ARCHEOLOGICZNEGO W DOKUMENTACH PLANSYTYCZNYCH I STRATEGICZNYCH MIASTA		
NR	NAZWA ZADANIA	OPIS ZADANIA
1	Uwzględnienie ochrony zabytków nieruchomych (tj. obiektów ujętych w rejestrze zabytków i w GEZ), ruchomych oraz stref występowania zabytków archeologicznych w opracowanych dla terenu miasta dokumentach studialnych dot. polityki przestrzennej, np. studia i plany zagospodarowania przestrzennego	Zapisy związane z ochroną zabytków nieruchomych, tj. obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków w opracowywanych dla terenu Miasta Zduńska Wola dokumentach studialnych dotyczących polityki przestrzennej, tj. studiach i planach zagospodarowania przestrzennego są uwzględniane od grudnia 2010 r., czyli od momentu zaprowadzenia ewidencji. W okresie sprawozdawczym, tj. w latach 2021 – 2022, zapisy związane z ochroną zabytków nieruchomych zostały uwzględnione w zmianie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego fragmentu Miasta Zduńska Wola obejmującego obszar w rejonie ulic: św. Maksymiliana Marii Kolbego, Pasażu Powstańców Śląskich, Stefana Żłotnickiego i Pivnej.

2	Uwzględnienie ochrony zabytków nieruchomych (tj. obiektów ujętych w rejestrze zabytków i w GEZ), ruchomych oraz stref występowania zabytków archeologicznych w trakcie opracowywania lub aktualizacji strategii rozwoju miasta Zduńska Wola	Aktualnie trwają prace nad „Strategią Rozwoju Miasta Zduńska Wola 2028+”
PRIORYTET IV: KREOWANIE WIZERUNKU MIASTA, BUDOWANIE TOŻSAMOŚCI, EDUKACJI I PROMOCJI		
NR	NAZWA ZADANIA	OPIS ZADANIA
1	Imprezy i wydarzenia (w tym również wystawy, organizowanie miejskich konkursów historycznych, plastycznych i fotograficznych na temat obiektów zabytkowych w mieście oraz obchody rocznic historycznych i wydarzeń szczególnie istotnych dla dziejów Zduńskiej Woli) popularyzujące tradycję i historię miasta Zduńska Wola, służące pogłębianiu zainteresowania dziedzictwem kulturowym Zduńskiej Woli oraz propagowaniu idei społecznej opieki nad zabytkami realizowane	W ramach kreowania wizerunku miasta i budowania tożsamości lokalnej Miejska Biblioteka Publiczna im. Jerzego Szaniawskiego w Zduńskiej Woli zorganizowała w 2022 roku grę miejską zatytułowaną „Zduńska Wola. Zwiedzaj grając-graj zwiedzając”. Do rozgrywki wykorzystano przestrzeń miejską. Fabuła nawiązała do historii Zduńskiej Woli. łączyła elementy edukacji, zabawy, sztuki. Gra była przykładem na to, że każda miejscowość kryje wiele tajemnic i historii które warto poznać. Temat związany był z odkrywaniem mniej znanych zakątków miasta oraz sztuką uliczną, czyli muralami. Miejscami zadań były: murale przy ul. Fabrycznej, Placu Wolności, ul. Łaskiej, cmentarzu parafialnym, Muzeum Historii Miasta Zduńska Wola, Urzędzie Miasta Zduńska Wola, a także Miejskiej Biblioteki Publicznej. Pytania przygotowane były w oparciu:

<p>przez Miasto i jednostki organizacyjne (również we współpracy z innymi podmiotami)</p>	<ul style="list-style-type: none">- o książkę Jerzego Kozłowskiego „Opowieści z miasta nad Brodnią” i dotyczyły wyjaśnienia nieużywanych lub zanikających słów naszej lokalnej kultury. Dla młodzieży stanowiły ciekawostkę jak dawniej „godano”,- Galerię Niepospolitych Zduńskowolan,- historię Zduńskiej Woli (poznanie sylwetki przedwojennego burmistrza naszego miasta, Tadeusza Szaniawskiego i miejsca jego pochówku),- historię (street artu) muralizmu, wybranych obrazów na elewacjach budynków nawiązujących do historii Zduńskiej Woli. <p>Wydarzenie to, miało na celu popularyzację tradycji i historii Zduńskiej Woli oraz pogłębienie zainteresowania dziedzictwem kulturowym Zduńskiej Woli.</p> <p>Gra odbyła się 15 czerwca 2022 r. W przedsięwzięciu udział wzięli uczniowie klas siódmych i ósmych miejskich szkół podstawowych i szkoły gminnej.</p> <p>Miejski Dom Kultury w Zduńskiej Woli organizował cykliczne spacer historyczne dla słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku ukazujących wielokulturową przeszłość miasta oraz jej fabryczny charakter wspólnie z Muzeum Historii Miasta Zduńska Wola.</p> <p>Muzeum Historii Miasta Zduńska Wola organizowało wydarzenia, warsztaty, wykłady, lekcje, gry terenowe, spacer historyczne, konkursy historyczne, wystawy oraz przygotowywali artykuły historyczne publikowane w internecie. Prowadzili ożywioną działalność edukacyjną w zakresie historii regionu w tym celu organizowane było min. lekcje muzealne, warsztaty o tematyce historycznej i etnograficznej. Organizowali imprezy i konkursy takie jak: „Moja przygoda w muzeum”, „Rodzinne historie”, a także „Detale małej architektury”, których celem było zwrócenie uwagi młodego pokolenia na potrzebę ochrony zabytków przeszłości i potrzebę łączności ze starszym</p>
---	---

		<p>pokoleniem. Od 12 lat jest animatorem dwóch ważnych przedsięwzięć, w związku z propagowaniem idei społecznej opieki nad zabytkami Dnia otwartego na cmentarzu żydowskim oraz kwesty na ratowanie zabytkowych nagrobków przy cmentarzu na ulicy Łaskiej. Tematyka części wystaw corocznie nawiązuje do ważnych rocznic historycznych zarówno ogólnopolskich jak i o znaczeniu regionalnym.</p>
2	<p>Udział w organizacji corocznej imprezy Europejskich Dni Dziedzictwa, organizowanej przez Narodowy Instytut Dziedzictwa – we wrześniu każdego roku</p>	<p>Muzeum Historii Miasta Zduńska Wola od 2012 roku corocznie jest lokalnym organizatorem Europejskich Dni Dziedzictwa. Zaangażowanie Muzeum Historii Miasta Zduńska Wola zostało dwukrotnie zauważone przez organizatorów ogólnopolskich czyli Narodowy Instytut Dziedzictwa, który przyznał wyróżnienie imienne dla dyrektora placówki za organizację 25 edycji Europejskich Dni Dziedzictwa oraz w 2022 roku podziękowanie za wieloletni udział w organizacji tego wydarzenia.</p>
3	<p>Systematyczne opracowywanie prezentacji materiałów dotyczących wybranych obiektów zabytkowych i historycznych przestrzeni o istotnych wartościach krajobrazu kulturowego wraz z jak najszerszym jej udostępnieniem poprzez umieszczenie na stronach internetowych muzeum</p>	<p>Pracownicy Muzeum Historii Miasta Zduńska Wola prowadzą badania archiwalne nad przeszłością miasta w tym historycznych budynków. Wyniki swoich badań systematycznie zamieszczają na stronie internetowej muzeum: www.muzeumzdunskawola.pl. Wychodząc naprzeciw potrzebom młodszego i najmłodszego odbiorcy muzeum opracowało specjalną książeczkę – multimedialną – przewodnik historyczny po najważniejszych miejscach w mieście.</p>
4	<p>Prowadzenie cyklicznych wydawnictw propagujących historię i dziedzictwo miasta</p>	<p>Muzeum Historii Miasta Zduńska Wola okresowo publikuje wydawnictwa o charakterze edukacyjnym, promujące historię miasta i regionu. Najnowszym wydawnictwem jest „Koniec i początek, czyli nowe historie starych rzeczy”. Przewodnik edukacyjny po Muzeum Historii Miasta Zduńska Wola. W roku 2022 muzeum było współwydawcą publikacji naukowej pn. „Boje nad Wartą T.2. Oczami wroga”.</p>

5	Wykreowanie i rozwój produktu turystyki kulturowej Zduńska Wola wielu kultur poprzez wytyczenie Szlaku Historii i Kultury Żydowskiej oraz organizację cyklicznej imprezy poświęconej kulturze żydowskiej	<p>W roku 2022 Muzeum Historii Miasta Zduńska Wola było współorganizatorem 80 rocznicy zagłady społeczności żydowskiej Zduńskiej Woli i okolic. Uroczystość na cmentarzu żydowskim zorganizowana została 28 sierpnia. Na uroczystość przybyli przedstawiciele potomków zduńskowolan z wielu państw europejskich i Stanów Zjednoczonych. Podjęte działania doprowadziły do umieszczenia w kostce chodnikowej przy ulicy Stefana Żółtackiego oraz ulicy Kościelnej tzw. „kamień pamięci” poświęconych Jakubowi Lembergowi i Fajbuszowi Monicowi osobom zasłużonym dla miasta i społeczności żydowskiej, ofiarom holokaustu. Muzeum wytyczyło i stale rozwija szlak wielokulturowy w tym część szlaku poświęconą historii i kulturze żydowskiej ze szczególnym uwzględnieniem życia społeczno-religijnego zduńskowolan wyznania mojżeszowego. W tym celu muzeum organizuje i współorganizuje tematyczne wystawy (w 2022 zorganizowano wystawę poświęconą Asherowi Aud Sieradzkiemu – zduńskowolaninowi, ocalałemu z Holokaustu, stałemu współpracownikowi Instytutu Yad Vashem, honorowemu obywatelowi Jerozolimy). Muzeum corocznie od kilku lat wspólnie z innymi instytucjami angażuje się w akcję Żonkile.</p>
6	Rozwój Skansenu Lokomotyw i Urządzeń Technicznych w Karsznicach wraz ze stowarzyszeniem Szlaku Kolejnictwa	<p>Muzeum Historii Miasta Zduńska Wola od 2010 roku jest dysponentem terenu ekspozycji zabytkowego taboru kolejowego zlokalizowanego na terenie byłych Zakładów Taboru Kolejowego przy ul. Kolejowej 6. W 2015 roku Rada Miasta Zduńska Wola na wniosek dyrektora muzeum utworzyła oficjalną filię Muzeum Historii Miasta Zduńska Wola Skansen Lokomotyw i Urządzeń Technicznych. Od 2007 roku na podstawie umowy użyczenia (2013, 2014) muzeum dysponuje depozytem międzymuzealnym przekazanym przez Stację Muzeum obejmującym 15 eksponatów. Zatrudnia w filii dwóch pracowników: przewodnika muzealnego oraz pracownika gospodarczego, a także pracowników kategorii specjalnej. Dysponuje w filii budynkiem recepcyjno-socjalnym i dwoma salami ekspozycyjnymi. Teren skansenu jest ogrodzony, posiada monitoring wizyjny oraz</p>

		<p>oświetlenie jupiterowe. Skansen Lokomotyw i Urządzeń Technicznych otwarty jest od wtorku do piątku oraz w niedzielę w godzinach od 11:00 do 15:00. Zwiedzanie odbywa się na zasadach ogólnych, jest biletowane. Teren skansenu jest przystosowany do zwiedzania zarówno dla osób indywidualnych jak i grup zorganizowanych. Skansen jako filia Muzeum Historii Miasta Zduńska Wola wraz z dawną kolonią kolejową stanowi element szlaku industrialnego.</p>
7	<p>Przygotowanie programu zajęć o zabytkach miasta</p>	<p>Publiczne Przedszkole nr 3 „Wesoła Trójeczka” w Zduńskiej Woli było organizatorem Międzynarodowego Projektu Edukacyjnego pn. „Piękna Nasza Polska Cała”. Był to program edukacji patriotyczno-regionalnej, którego celem było kształtowanie postaw patriotycznych u najmłodszych, uwrażliwienie ich na piękno, folklor i tradycje Polski. Działania projektowe były okazją by pobudzić wśród najmłodszych i ich rodzin poczucie tożsamości narodowej i regionalnej, dumy z bycia Polakiem, a także wzmocnić więzi i zintegrować placówki oświatowe z terenu całej Polski i Kresów.</p> <p>W listopadzie 2022 roku w Publicznym Przedszkolu nr 6 z Oddziałami Integracyjnymi w Zduńskiej Woli realizowane były przedsięwzięcia o charakterze patriotyczno-regionalnym, których celem było kształtowanie postaw patriotycznych u najmłodszych, uwrażliwienie ich na piękno, folklor i tradycje Polski oraz rodzinnego Miasta Zduńskiej Woli.</p> <p>Międzynarodowy Projekt Edukacyjny „Z kulturą mi do twarzy” został zorganizowany przez Publiczne Przedszkole nr 7 „Pod Zielonym Semaforem” w Zduńskiej Woli. Celami przedsięwzięcia było m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwijanie poczucia estetyki poprzez kontakt ze sztuką wychowanie w duchu wartości, takich jak: dobro, piękno, altruizm, patriotyzm, kształtowanie poczucia przynależności do kraju, regionu, zapoznanie z ich tradycjami i historią w sposób dostępny dziecku. <p>Lista zadań w ramach modułu I – to „Śladami przeszłości” – wizyta w muzeum.</p>

Moduł II – Tu jest moje miejsce zawierającego tematy: Piękno tradycji, Barwy regionu, Perły regionu, To warto zobaczyć, Wielcy ludzie, Moje Miasto-moja duma, Moja okolica. Projekt był realizowany w grupie 6-latków przez cały rok szkolny. W ramach realizacji dzieci uczestniczyły w uroczystościach przy pomniku lokalnych bohaterów, zwiedziły Skansen Lokomotyw w Karsznicach, uczestniczyły w działaniach związanych z obchodami 90-lecia osiedla i przedszkola. Poznały również wirtualnie historię Miasta Zduńska Wola i ważne historycznie miejsca w mieście, odwiedziły Urząd Miasta, Szkołę Muzyczną oraz siedzibę Straży Miejskiej.

Muzeum Historii Miasta Zduńska Wola realizowało warsztaty i lekcje, których celem było podniesienie wiedzy uczestników o zabytkach materialnych i niematerialnych Zduńskiej Woli i okolic:

- Interaktywna mapa Zduńskiej Woli obejmująca wybór 10 tras do zwiedzania, które bezpośrednio odwołują się do dziedzictwa materialnego w tym do zabytków industrialnych. Ponadto realizowane były trasy takie jak: Tradycje tkackie, społeczność żydowska Zduńskiej Woli, Dawna Apteka, Życie społeczne i kulturalne mieszkańców Zduńskiej Woli, które w treściach odwołują się do dziedzictwa materialnego miasta i potrzeby ochrony zabytków.

- Realizacja konkursu plastyczno-fotograficznego pn. „Detale małej architektury”, którego celem jest zwrócenie uwagi na potrzebę ochrony zabytków.

- Spośród innych propozycji edukacyjnych należy wyróżnić obszar V. Architektura/Przestrzeń miasta którego celem jest poznawanie tajników architektury zarówno tej dużej, jak i małej, to sposób na wprowadzenie uczniów w świat wartości estetycznych, których poznanie następnie w dorosłym życiu może zapoczątkować świadomym odbiorem i poszanowaniem otaczającego nas dziedzictwa kulturowego. Muzeum Historii Miasta Zduńska Wola realizuje również tematyczne spacer historyczne takie jak: Szlak fabryczny oraz Szlak najważniejszych zabytków.

8	<p>Podnoszenie kwalifikacji i doskonalenie zawodowe nauczycieli i osób działających w sferze upowszechniania dziedzictwa kulturowego</p>	<p>W okresie sprawozdawczym nie podnoszono kwalifikacji oraz doskonalenia zawodowego nauczycieli w zakresie dziedzictwa kulturowego. W szkoleniach realizowanych w ramach programu pn. „Konwersacja cyfrowa domów kultury” udział brali pracownicy Miejskiego Domu Kultury w Zduńskiej Woli. Pracownicy Muzeum Historii Miasta Zduńska Wola uczestniczyli w następujących szkoleniach:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zagrożenie mikrobiologiczne w muzeum. - Ewidencjonowanie zbiorów muzealnych. Dokumentacja i dobre praktyki w zarządzaniu muzealiami. - Pozycjonowanie lokalne w Google. Jak do tego podejść?. - Odbiory instytucji kultury. Nauczyciele i nauczycielki. - Spotkanie liderów i liderek edukacji muzealnej. W stronę programów skrojonych lokalnie.
9	<p>Organizacja różnorodnych, ogólnodostępnych przedsięwzięć (konferencje, sesje popularno–naukowe, rajdy), popularyzujących dziedzictwo kulturowe oraz potrzebę jego ochrony</p>	<p>Dzieci z Publicznego Przedszkola nr 2 „Tęczowe Przedszkole” w Zduńskiej Woli brały udział w wielu akcjach i uroczystościach pielęgnując tym samym dziedzictwo kulturowe jako wyraz tożsamości, poczucia przynależności do wspólnoty i więzi międzypokoleniowej.</p> <p>Publiczne Przedszkole nr 5 „Misiowa Gromadka” w Zduńskiej Woli organizowało zajęcia dydaktyczne i wycieczki popularyzujące tradycje i historie Miasta Zduńska Wola, które służyły pogłębieniu zainteresowania dziedzictwem kulturowym Zduńskiej Woli. W ramach przedsięwzięcia odbyło się 5 zajęć dydaktycznych pn. „Poznajmy nasze miasto Zduńska Wola” oraz została zorganizowana wycieczka na cmentarz jako udział w akcji „Pamiętamy”.</p> <p>Publiczne Przedszkole nr 7 „Pod Zielonym Semaforem” wzięło udział w obchodach Święta Kolejarza oraz w uroczystościach 90-lecia osiedla Karsznice. W ramach działań popularyzujących dziedzictwo kulturowe oraz potrzebę jego ochrony zorganizowano spotkania z synem lokalnego bohatera Panem Bolesławem Syllą oraz z 90-letnim mieszkańcem Karsznic.</p>

		<p>Publiczne Przedszkole nr 10 „Pod Słoneczkiem” w Zduńskiej Woli zorganizowało wycieczkę pieszą do Muzeum Historii Miasta Zduńska Wola oraz Urodzin Maksymiliana Marii Kolbe. Wzięło udział w konkursie „Moja przygoda w Muzeum” zorganizowanym przez Muzeum Historii Miasta Zduńska Wola. Prowadziło zajęcia edukacyjne mające na celu zapoznanie dzieci z symbolami narodowymi oraz lokalnymi. Organizowane wycieczki piesze miały na celu odwiedzanie lokalnych miejsc pamięci oraz poznawanie związanej z nim historii. Pielęgnowanie również pamięci o naszych przodkach – składanie zniczy na grobie Nieznanego Żołnierza na cmentarzu miejskim w Zduńskiej Woli.</p> <p>Tematyka opieki nad zabytkami Miasta Zduńska Wola realizowana była również przez Szkołę Podstawową nr 2 w Zduńskiej Woli w ramach podstawy programowej nauczania historii, języka polskiego, wiedzy o społeczeństwie oraz edukacji wczesnoszkolnej. Ponadto organizowane były wycieczki, konkursy plastyczne i literackie dotyczące dziedzictwa kulturowego Zduńskiej Woli.</p> <p>Szkoła Podstawowa nr 7 w Zduńskiej Woli realizowała tematy dotyczące Programu Opieki nad Zabytkami Miasta Zduńska Wola na lekcjach historii, wos-u i języka polskiego w klasach 4-8 oraz na zajęciach edukacji wczesnoszkolnej w klasach 1-3. Podobne pogadanki i prelekcje odbyły się również podczas zajęć z wychowawcami oraz na kółkach zainteresowań. Organizowano również szkolne konkursy na wykonanie najciekawszego plakatu w/w tematyce.</p> <p>Szkoła Podstawowa nr 10 w Zduńskiej Woli realizowała zajęcia o naszej małej Ojczyźnie – Zduńskiej Woli – dla uczniów klas trzecich w Muzeum Historii Miasta Zduńska Wola, gdzie wcielili się w rolę łowcy Wspomnień w towarzystwie maskotki Stefana Czótenki, zobaczyli wiele niezwykłych eksponatów oraz zdobyli wiedzę o historii i zabytkach naszego miasta.</p>
--	--	--

Przygotowano również programu zajęć o zabytkach miasta: podczas omawiania kolejnych epok w dziejach kultury europejskiej realizowane były zagadnienia dotyczące dobytku kulturowego naszego regionu, w tym szczególnie naszego miasta, podając przykłady zabytków:

- z epoki baroku (barokowy ołtarz w Bazylice pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny),
- klasycyzmu (dworek Złotnickich),
- secesji (kamienice w centrum Miasta Zduńskiej Woli),
- przemysłowej historii miasta (budynki dawnych zakładów włókienniczych).

Szkoła Podstawowa nr 11 w Zduńskiej Woli realizowała projekty edukacyjne w klasach ósmych pn. „Historyczna Zduńska Wola w obiektywie fotograficznym” – październik 2021 r. Uczestniczyła:

- w lekcji muzealnej w siedzibie Muzeum Historii Miasta Zduńska Wola – zajęcia poświęcone były historii regionu – 12 kwietnia 2021 r.,

-w projekcji filmu o historii Zduńskiej Woli w MDK/kino „Ratusz” organizatorem pokazu był Urząd Miasta Zduńska Wola i Muzeum Historii Miasta Zduńska Wola – 12 października 2022 r.,

- w projekcie realizowanym przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Zduńskiej Woli pn. „Profesor Tutka Jerzego Szaniawskiego”, w ramach zadania odbyły się warsztaty z tworzenia gry w oparciu o licencję Action Track oraz zorganizowano grę miejską – październik 2022 r., a także realizowała projekt na zajęciach języka polskiego pn. „Mury mówią”, prezentującego zabytki Zduńskiej Woli – 28 października 2022 r.

Uczniowie Szkoły Podstawowej nr 12 w Zduńskiej Woli zwiedzali wystawy stałe i czasowe np.: „80 rocznica likwidacji getta żydowskiego w Zduńskiej Woli”. Uczestniczyli w lekcjach muzealnych na cmentarzu żydowskim z przewodnikiem panem Tomaszem Polkowskim o tematyce sztuki i symboliki

nagrobnej. Prowadzone były również lekcje wychowawcze na temat historii i zabytków naszego miasta, a także uczestniczyli w projekcji filmu pt. „Zduńska Wola miastem tkaczy”.

Szkoła Podstawowa nr 13 im. Kolejarzy Polskich jest ściśle związana z osiedlem Karsznice, dlatego też kultywuje pamięć o historii osiedla kolejarskiego poprzez udział w uroczystościach takich jak:

- 25 listopada 2021 roku uroczystości szkolne związane z patronem szkoły, tj. Kolejarzami Polskimi podczas których przybliżono uczniom historię powstania osiedla kolejarskiego, nastąpiło także złożenie kwiatów pod pomnikiem Juliusza Sylly i Kazimierza Kałużewskiego oraz odbyła się wizyta w filii Muzeum Historii Miasta Skansenie Lokomotyw i Urządzeń Technicznych,
- uczczenie Pamięć o Juliuszu Sylly i Kazimierzu Kałużewskim – złożenie kwiatów, zapalenie zniczy podczas uroczystości 1 września, Dnia Kolejarza. Przygotowano w szkole gazetki ściennie o tematyce „Zduńska Wola kiedyś i dziś” oraz „Historia osiedla Karsznice”.

Uczniowie wzięli udział w akcji „Szkoła pamięta”, która miała na celu przybliżenie i upamiętnienie historii oraz osób związanych z „małymi ojczyznami”. Wycieczka do byłej Parowozowni i złożenie kwiatów w miejscu stracenia Juliusza Sylly i Kazimierza Kałużewskiego.

Miejski Dom Kultury w Zduńskiej Woli wspólnie z Muzeum Historii Miasta Zduńska Wola był organizatorem wystawy plenerowej pn. „Karsznice na starej fotografii”. Wystawa wielkoformatowych zdjęć archiwalnych ze zbiorów Muzeum Historii Miasta Zduńska Wola została umieszczona na ogrodzeniu budynku filii Miejskiego Domu Kultury w Zduńskiej Woli na osiedlu Karsznice.

Muzeum Historii Miasta Zduńska Wola prowadzi systematyczne zajęcia ze słuchaczami Uniwersytetu Trzeciego Wieku w tym wykłady oraz zajęcia terenowe (spacery historyczne) podczas których przybliżana jest historia miasta i regionu.

10	Propagowanie idei społecznych kwest na rzecz ratowania zabytkowych cmentarzy	Muzeum Historii Miasta Zduńska Wola jest współorganizatorem corocznej kwesty na ratowanie zabytkowych nagrobków na cmentarzach przy ul. Łaskiej w Zduńskiej Woli.
PRIORYTET V: FINANSOWANIE DZIAŁAŃ ZWIĄZANYCH Z OPIEKĄ NAD ZABYTKAMI		
NR	NAZWA ZADANIA	OPIS ZADANIA
1	Bieżące informowanie o aktualnie ogłaszanych terminach naboru wniosków, Program Operacyjny, programach MKiDN i innych możliwościach pozyskiwania środków finansowych na realizację, prac remontowych, konserwatorskich i rewitalizację obiektów zabytkowych	Działania opierają się na informowaniu i nawiązywaniu współpracy z właścicielami lub zarządcami obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz do gminnej ewidencji zabytków. Informacje związane z naborem wniosków zamieszczane są na stronie internetowej miasta oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.
2	Systematyczne aplikowanie przez samorząd o środki na remonty i konserwację obiektów zabytkowych oraz całych zespołów w ramach dostępnych programów i funduszy	Miasto Zduńska Wola w 2022 roku aplikowało o środki zewnętrzne do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi w ramach programu priorytetowego pn. „Racjonalizacja zużycia energii w budynkach użyteczności publicznej oraz zasobach komunalnych w celu zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery – V edycja” uzyskując dotację w wysokości 610.617,00 zł oraz pożyczkę w wysokości 261.693,00 zł. Projekt termomodernizacji dotyczył dwóch oficyn mieszkalnych przy ulicy Getta Żydowskiego 7 w Zduńskiej Woli. W projekcie uwzględniono likwidację indywidualnych, węglowych źródeł ciepła i podłączenie budynków do miejskiej sieci ciepłej. Wraz z modernizacją systemu c.o. podczas prowadzonych prac zostanie poddana wymianie

		instalacja ciepłej wody użytkowej. W celu zwiększenia efektywności energetycznej oficyny zostaną dodatkowo ocieplone.
3	Doradztwo w zakresie pozyskiwania funduszy zewnętrznych na zachowanie i utrzymanie obiektów zabytkowych	Urząd Miasta Zduńska Wola oferuje doradztwo w zakresie możliwości ubiegania się o środki finansowe na zachowanie i utrzymanie obiektów zabytkowych. Informacji udziela Biuro Strategii i Rozwoju Miasta.